

Záróvizsgatételek alapszakon 2009

I. Bevezetés a politikatudományba

1. A politika és a politikatudomány alapfogalmai: állam, hatalom, legitimitás, és szuverenitás

Hogyan definiálhatóak ezek a fogalmak? Mutassa be a legfontosabb megközelítéseket, értelmezéseket! Mutassa be, hogyan kapcsolódnak egymáshoz a fogalmak!

Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): *Politika és politikatudomány*. Budapest, Aula Kiadó, 2003, 2005), 2. fejj., 29-44.o.

2. Ismertesse a politikatudomány legfontosabb elméleteit az institucionalizmustól a diszkurzív megközelítésig!

Az elméletek bemutatása során világítson rá a közöttük lévő különbségekre is: milyen problémákból indulnak ki, milyen szempontból értelmezik a politikai rendszert vagy annak elemeit, milyen előfeltevésekre támaszkodnak stb.!

Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): *Politika és politikatudomány*. Budapest, Aula Kiadó, 2003, 2005., 3. fejj. 45-70.o.

II. Az egyetemes politikai gondolkodás története

3. Edmund Burke, a konzervatívpolitikai doktrína születése.

A tradíció szerepe. Az elmélet jellemzői és hatásai a politikai gyakorlatra.

Edmund Burke: *Töprengések a francia forradalomról*. Budapest: Atlantis-Medvetánc, 1990. 81–125. p.

Bayer József: A politika gondolkodás története: Budapest: Osiris Kiadó 1998, 207–217. p.

4. Karl Marx szocializmus elmélete.

Előzmények: az. utópista szocialisták eszméi. A fiatal Marx társadalomkritikája. A szocializmus marxi koncepciója

Karl Marx: *Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből*. 2. változatlan kiadás. Budapest: Kossuth Könyvkiadó 1970, „Az elidegenült munka” c. fejezet, 44–55. p.

Marx – Engels: *A kommunista kiáltvány*. A Marxizmus-Leninizmus klasszikusainak Kiskönyvtára. Budapest: Kossuth Könyvkiadó, 1976. 1. fejezet 38–56. p.

Bayer József: A politika gondolkodás története: Budapest: Osiris Kiadó 1998, 231 – 246. p.

III. Magyar politikai gondolkodástörténet

5. A liberalizmus áttörése és a liberalizmus ellenfelei.

Schlett István: A magyar politikai gondolkodás története. II/1. kötet.

Budapest: Korona Kiadó, 13-60, 263-302. oldal.

6. A kiegyezés

A magyar közjog és államszemlélet. Ország és királya a régi alkotmányban. Az országgyűlés. Ország, birodalom és az alkotmány átalakítása. Deák Ferenc politikája. A 67-es kiegyezés. Az 1867: XII. tc. Az Ausgleich és a monarchikus unió.

Péter László: Ország és királya a hatvanhetes kiegyezésben. In: *Az Elbától keletre. Tanulmányok a magyar és kelet-európai történelemből*. Budapest: Osiris, 1998, 219-263. oldal

IV. Politikai tudáselméletek

7. A retorika általános kérdései és Arisztotelész retorika felfogása.

A retorika jelentése és történetének főbb állomásai. Arisztotelész retorika felfogása:

A retorikai inventio (heurézisz) kérdései: a retorikai helyzet „szociológiája” és a retorikai tudás mint valószínűség. A retorikai bizonyítás, a retorikai bizonyítékok struktúrája, a retorikán belüli bizonyítékok: ethosz, páthosz, logosz. A bizonyítás enthümémikus természete és a retorikai példa.

Szabó Márton: *Politikai tudáselméletek*. 133–146. p. Budapest: Universitas – Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998,.

8. Harold Lasswell munkássága és elemzése a politikai nyelvről

Lasswell munkásságának főbb vonásai. A hatalom nyelve és a hatalmi nyelv funkciója. A politikai értelem nyelvi formái: mítosz, doktrína, formula, kulcsszimbólumok, jelszavak. A politikai stílus lasswelli értelmezése. Válság és stílus a politikában: a háború, a politikai rendteremtés, a politikaformálás és az ünnep stílusjegyei. Az önkényuralom és a demokrácia stílusa.

Szabó Márton: *Politikai tudáselméletek*. 20–39. p. Budapest: Universitas – Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998.

V. Pártok és pártrendszerek

9. A pártok szervezeti fejlődésének korszakai

Foglalja össze a legfontosabb történeti fejlődési típusokat s mutassa be jellemzőiket.

Körösényi András – Enyedi Zsolt: *Pártok és pártrendszerek*. Budapest: Osiris Kiadó, 2001, 111–119. oldal

10. Mutassa be a pártrendszerek típusait!

Jellemezze őket, különös tekintettel a különböző többpártrendszerekre.

Körösényi András – Enyedi Zsolt: *Pártok és pártrendszerek*. Budapest: Osiris Kiadó, 2001, 141–166. oldal

VI. Összehasonlító politológia

11. A demokratikus politikai rezsimek

A demokrácia paradigmája. A demokráciák problémái és kihívásai.

Domenico Fisichella: *A politikatudomány alapvonalai*. Budapest, Osiris Kiadó. A Korunk rezsimejei c. fejezetből a 8.1–8.3 alfejezetek (251–274. o.).

12. A diktatórikus politikai rezsimek

A modern diktatúrák paradigmatis jegei. A totalitárius és az autoritárius rezsimek összehasonlítása. Az autoritárius rezsimek osztályozásának és tipizálásának kritériumai.

Domenico Fisichella: *A politikatudomány alapvonalai*. Budapest, Osiris Kiadó. A Korunk rezsimeji c. fejezetből a 8.4–8.8 alfejezetek (274–296. o.).

VII. Nemzetközi viszonyok

13. A berlini válság 1958–1963

A neutralizálási kísérletektől a berlini falig

Henry Kissinger: *Diplomácia*. Bp. 1996. 559–586. oldal

14. A karibi rakétaválság és következményei

A nukleáris háború veszélye és elhárításának lépései

Fischer Ferenc: *A megosztott világ*. Bp. 1996. 227–254. oldal

VIII. Európai Unió

15. Ismertesse az Európai Unió felépítését, struktúráját!

Mutassa be az Unió pilléres szerkezetét. Melyek az EU fő és nem fő szervei? Ismertesse röviden az Európai Parlament és az Európai Bizottság történetét, hatáskörét és szavazási formáit!

Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról*. Budapest. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft, 2007. 121-129. oldal, 144-159. oldal.

Zsúgyel János: *Az európai integráció és intézményeinek története*. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2000. 99-108.

16. Mutassa be az Európai Unió szociális és foglalkoztatási politikáját!

Térjen ki a szakpolitika történetére, aktuális stratégiáira és azok hatásaira!

Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról*, Budapest: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft, 2007. 413-420. oldal.

IX. Politikai kultúra

17. Az állampolgári kultúra koncepciója

A kultúra fogalmának bevonása a demokrácia tudományos elemzésébe. A politikai kultúra fogalma. Politikai objektumok és orientációk. A politikai kultúra típusai. Az állampolgári kultúra. Politikai struktúra és politikai kultúra viszonya. Az állampolgári kompetencia.

Almond, Gabriel A. – Verba, Sidney (1997): *Állampolgári kultúra*. Bevezetés a politikai kultúrába. *Szociológiai figyelő* 1–2. 17–52. p.

Letölthető: <http://www.c3.hu/~szf/Szofi97/Sz97-03/Sz97-03-Fr.htm>

18. Politikai kultúra Magyarországon a rendszerváltás után

Mi a politikai kultúra? – rendszerező értelmezés. A politikai kultúra történetisége – politikai tradíciók. A rendszerváltás után is ható tényezők – az örökség. A politikai kultúra dimenziói. Értékek és attitűdök. A magyar politikai kultúra összefoglaló jellemzői.

Körösényi András – Török Gábor – Tóth Csaba (2007): *A magyar politikai rendszer*. Átdolgozott kiadás. Budapest: Osiris. 17–25. 59–76. p.

X. Politikai kommunikáció

19. A politikai kommunikáció hatásai az állampolgárokra és a demokrácia működésére
Politikai szocializáció. A tájékozott választó részvétele a demokratikus döntésekben.

Mazzoleni, Gianpetro (2002): *Politikai kommunikáció*. Osiris Kiadó, Budapest. 211–241. p.

20. A politika nyelve, szertartásai és szimbólumai

A politikai nyelv fogalma és empirikus elemzésének módszerei. Szertartások és szimbólumok a politikában. Retorika és a sajtó

Mazzoleni, Gianpetro (2002): *Politikai kommunikáció*. Osiris Kiadó, Budapest. 97–121.p.